

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtna 13 Din. Cene inšertov po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Prvi razgovor med Mussolinijem in MacDonaldom Sporazum mora biti med vsemi

Rim, 19. marca. AA. Snočni razgovori med Mussolinijem in MacDonaldom ter Simonom so trajali preko 20. ure. Vlada je izdala komunikate, v katerem pravi, da so Mussolini in oba angleška ministra razpravljali o raznih finančnih vprašanjih in o mednarodni izmenjavi blaga.

Predsednik italijanske vlade je večer ob 21 priredil v Beneški palači banket. Povabljeni so bili 110 oseb izključno samo iz vrst italijanskih in angleških političnih krogov. MacDonaldu hči je sedela na desni zraven Mussolinija, na njegovi levi in nasproti MacDonaldu je pa sedela lady Graham. Na banketu sta Mussolini in MacDonald napila angleškemu in italijanskemu kralju.

Davi ob pol 9 si je MacDonald brez spremstva ogledal kapitol in forum. Z njim je bila samo njegova hči.

Ob 11 je predsednik angleške vlade obiskal razstavo fašistične revolucije, kjer sta ga sprejela tajnik fašistične stranke Marinelli in poslanec Alfieri. — Ob 11.45 je MacDonald sprejel italijanski kralj v zasebni avdienci.

Ob 12.30 se je vršil obed v Kvirinalu. Na kraljevi desnici je sedel MacDonald, na levi pa Mussolini. Na obedu so bili tudi tajnik notranjega ministrstva Rossoni, tajnik zunanjega ministrstva Suvich, šef kabineta zunanjega ministrstva Aloisi, angleški poslanik, poslaniki svetnik Murray, britanski vojaški ataše in mnogo drugih odličnih oseb.

Rim, 19. marca. AA. Prvi razgovor med MacDonaldom in Mussolinijem je imel splošen značaj. Oba državnika sta izmenjala v velikih obrisih svoje misli o gospodarski in politični obnovi Evrope.

Mussolini je danes dopoldne sprejel francoskega in nemškega poslanika, da bo vedel, v kakšnem duhu naj nadaljuje razgovore z MacDonaldom.

Danes dopoldne je obiskal sir Ronald Graham francoskega poslanika Jovenela v Farneski palači.

V tukajšnjih britanskih krogih izjavljajo, da sodelovanje veseli ne pomeni, da bi se vse druge države pustile ob strani.

Razgovori med Mussolinijem in angleškima ministroma se bodo nadaljevali danes popoldne na

angleškem poslanstvu. Prisostvovali jim bodo tudi državna tajnika Suvich in Aloisi in več visokih osebnosti z angleškega poslanstva.

Uradni komunikate

Obisk pri so. očetu

Rim, 19. marca. tg. Komunikate o italijansko-angleških razgovorih, ki so trajali včeraj in danes skupaj tri ure, se je glasilo: Po obširni in izčrpni izmenjavi misli o splošnem položaju se je pri teh razgovorih proučeval načrt o sporazumu za najvažnejša politična vprašanja, katerega je pripravil šel italijanske vlade, da se doseže sodelovanje štirih zapadnih velesil v svrhu, da se v duhu Kelloggovega pakta i nes proglasitvijo odrekovanja sile zagotovi dolga perioda miru za Evropo in ves svet. Angleška ministra bosta jutri, v ponedeljek, zapustila Rim, da se vrne v London in svoje potovanja prekineta v Parizu, kjer bosta imela priliko sestati se s člani francoske vlade.

Jutri dopoldne bo MacDonald sprejel najprej italijanske in angleške časnike posebej, potem pa zastopnike drugih inozemskih listov, da jim poda dopolnilne izjave. Lahko se domneva, da se bo jutri tudi Mussolini dal izjave zastopnikom listov. MacDonald in Simon sta si danes dopoldne ogledala znamenitosti mesta in se opoldne udeležila kosila na kvirinalu pri kralju. Za MacDonaldovo hčer in za soprogo angleškega poslanika pa je bilo pripravljeno kosilo v vili Este. Ob 14.30 je odšel Mussolini v spremstvu svojega državnega podtajnika za zunanje stvari Suvicha — angleško poslanstvo. Ta zadnji razgovor je trajal do štirih. Ob 6 popoldne pa je šel MacDonald k papežu. S tem, da se v uradnem komunikatu 'zrečno poroča, da se skuša doseči sporazum po načrtu, ki ga je pripravil Mussolini, katerega glavna vsebina je sodelovanje štirih velesil, ni težko uganiti potek razgovorov. Domneva se, da je Mussolini o tem svojem načrtu poročal francoskemu poslaniku de Jovenelu že na sestanku v soboto dopoldne pred prihodom MacDonalda, tako da prav za prav ni

treba, da bi šle MacDonald o tem informiral francosko vlado. Tudi nemška vlada je najbrž že obveščena o vsebini, ker je imel nemški poslanik v zadnjih tednih večkrat dolge razgovore v palači Chigi.

Konferenca zastopnikov Male antante

Pariz, 19. marca. AA. O včerajšnjem sestanku v Ženevi med zastopniki držav Male antante prinaša Havas od svojega ženevskega dopisnika to-le poročilo:

Zastopniki držav Male antante, ki so se sestali v Ženevi pod predsedstvom jugoslovanskega zunanjega ministra Jeftića, so izmenjali svoje misli o MacDonaldu in razorožitvenem načrtu. Pri tem so ugotovili, da so države Male antante pripravljene proučiti britanski načrt in razpravljati o njem brez vsake pristranosti v želji, da prispevajo s svojimi močmi k ugodnemu izidu ženevske razorožitvene konference. Zastopniki držav Male antante z zadovoljstvom ugotavljajo, da MacDonaldov načrt vsebuje nekatera določila francoskega konstruktivnega načrta, ki so nanj vlade držav Male antante že poprej pristale.

Vojaška zveza med Francijo in Rusijo?

Pariz, 19. marca. AA. Po vesteh, ki so krožile danes dopoldne, je Francija sklenila vojaško zvezo s sovjetsko Rusijo. Da se izvrši pogodba v tem smislu, je francoska vlada baje že poslala v Moskvo posebno vojaško odposlanstvo.

Predsedništvo vlade to vest formalno demantira in izjavlja, da se, odkar je podpisan pakt o nenapadanju in so imenovani vojaški atašeeji, niso vršila med Francijo in sovjetsko Rusijo nobena pogajanja in tudi ne razgovori za sklenitev kakšne nove pogodbe.

Oster nastop Anglije proti Rusiji

London, 19. marca. AA. Vikont Snowden je ostro nastopil proti sovjetski Rusiji. Napisal je daljši članek v »Sunday Expressu«, v katerem se bavi z aretacijo britanskih inženjerjev v Moskvi. Snowden pravi, da sovjetska Rusija očividno išče spora z Veliko Britanijo, da bi tako uknila plačila svojih trgovinskih dolgov. Toda Rusija, nadaljuje pisec, potrebuje tujih inženjerjev in strojev in bo zato morala prej ali slej izpremeniti svoje stališče. Prekinitev trgovinskih odnosov med Anglijo in Rusijo bi Rusiji mnogo bolj škodovalo kakor Angliji in zato bi britanska vlada prav storila, da takoj ukine trgovinsko razmerje z Rusijo, če sovjetske oblasti brez odloga ne izpuste britanskih državljanov, ki jih je GPU po nedolžnem obtožila. Razen tega zahteva Snowden, da britanska vlada prekliče vse privilegije, ki jih imajo sovjetski državljani v Veliki Britaniji.

Castnikom je flirt prepovedan

V Julijski Benečiji pridno gradijo vojašnice in slične naprave. Tudi vojaške vaje se pogosto vršijo. To zimo so pričeli graditi tretjo obrambno črto okoli Cepovana na Goriškem. Novince so vpoklicali bolj zgodaj kakor druga leta. V osrednjih skladiščih pripravljajo nove vojne obleke za moštvo in častnike. Castniki imajo stroge naredbe, da se ne smejo oddaljevati z doma, ne hoditi po knarnah, ne uganjati flirta ženskam. Ako častnik odide kam po opravkih, mora biti vedno doma kaka oseba, ki naj ve povedati, kam je šel. Vse te in take reči gredo od ust do ust.

Seja narodne skupščine

Naša trgovina

Belgrad, 19. marca. I. Takoj, ko je bil na sinočni seji narodne skupščine sprejet proračun kmetijskega ministrstva, se je začela razprava o proračunu trgovinskega ministrstva. Trgovinski minister dr. Šumenkovič je podal obširno poročilo, v katerem se je takoj v začetku bavil z ekonomsko krizo, ki je zajela tudi našo državo. Potem je govoril o velikem padcu cen, ki so ga občutili posebno agrarni pridelki. Istočasno se je zmanjšal tudi izvoz, ki je padel napram letu 1929 za približno 62%. Naša zunanja trgovina je znašala v letu 1932 5.915.000.000 Din. Padec zunanje trgovine je večji pri uvozu, manjši pri izvozu. Izvoz leta 1932 je znašal 3.005.000.000 Din, uvoz pa 2.860.000.000 Din, torej je bila bilanca aktivna za 190.000.000 D.

Trgovinsko ministrstvo poklanja tudi mnogo pozornosti turizmu, ki je prinesel državi lanske leto 263.310.000 Din. Obisk inozemcev je v zadnjem času zaradi težke gospodarske krize nazadovale. Toda doseženi so turistični sporazumi s Češkoslovaško in Madjarsko. V kratkem pa bo tudi s Poljsko. Dela se tudi na sporazumu z Nemčijo in Avstrijo. Za pospeševanje turizma bo v kratkem predložen v narodni skupščini zakon o ureditvi turizma.

Potem je poseglo v razpravo devet govornikov, nakar je bilo poročilo trgovinskega ministrstva sprejeto.

Gozdovi in rudniki

Na dnevni red je prišlo poročilo ministra za gozdove in rudnike, ki ga je podal minister Matića. V prvem polletju lanskega leta je padel izvoz naših gozdnih izdelkov za 42%. Minister nato

Dvojno lice Madjarske

„Kdor govori o vojni, je histerik ali zločinec“ izjavlja Gömbös

Budimpešta, 19. marca. tg. V zvezi z izjavo, ki jo je dal angleški zunanji minister pred svojim potovanjem v Ženevo tamkajšnjemu poročevalcu »Az Estaa« in v kateri izraža upanje, da bi bila Madjarska brambni val proti vsakršni kugi in proti vsem ekstremnim smerem, je ministrski predsednik Gömbös danes izjavil pred domačimi in inozemskimi časniki, da vidi v besedah angleškega ministrskega predsednika pristanek na smernice madjarske politike. Čutil se je, da so se v zadnjem času v delu svetovnega tiska objavljale histerične vesti o grozeči svetovni vojni. »Kdor bi poldrugo desetletje po svetovni vojni hotel povzročiti novo vojno, ne ve, kaj je vojna, ne sluti njenih posledic, ali pa je tako brezvesten, da ga je treba pobiti. Mnoga socijalna zla, ki težijo svet,

so posledice vojne, zadnja svetovna vojna je povzročila celo vrsto političnih in socialnih bolezni. Posledice nove svetovne vojne bi bile še mnogo hujeje in katastrofalnejše za vsakogar, ki ima še kaj izgubiti. Madjarska živi sedaj v mirni atmosferi, tu vlada absolutni državljanski red, nasprotno pa ni tu nikakršnih izredov in tudi ne bo nobenih, če tudi na zunaj ohranimo popolno treznost v politični liniji. Naše geslo je mir in ne pustolovščine. Vsnokogar svarim, naj se varuje tihotapstva politične kontrebande. Bodočnost Madjarske je treba iskati na polju mirnega produktivnega dela, ne pa ekstremnih smeri. Naj drugi zgubijo trezno razsodnost, mi pa moramo ohraniti svojo treznost in ljubezen do realnosti.«

Hajduk: Primorje 3:0 (2:0) — — —

Pred otvoritvijo nemškega parlamenta

«Deutschland, Deutschland über alles!«

Berlin, 19. marca. Nemški parlament se bo otvoril v torek, dne 21. t. m. z ogromnim slavnostmi. Najprej se bo objavil proglas vsemu nemškemu narodu. Na dan otvoritve bo slovesna služba božja za katoliške poslanece v katoliški cerkvi v Potsdamu, za protestantovske v protestantovski cerkvi. Tej službi boji bo prisostvoval tudi predsednik republike Hindenburg.

Po vsej nemški državi morajo viseti zastave z vsake hiše, šole bodo praznovale. Točno ob 12.45 se bo v vsakem kraju države intonirala himna: »Deutschland, Deutschland über alles!« Istočasno imajo zagrmeli topovi po vsej državi, vsak top odda po 21 strel. Povsod, kjer so garnizije, se vrši mimohod čet. V vseh osnovnih šolah se mora poslušati govor predsednika Hindenburga in kanclerja Hitlerja po radiu. Istotako na srednjih šolah in univerzah, kjer bodo profesorji imeli na dijaške primeren slavnostni nagovor o pomenu narodne revolucije.

Po službi boji odidejo vsi poslanci s Hindenburgom na čelu v četveroredih v garnizonsko cerkev v Potsdamu skozi špalir Reichswehra, Sturm-bataljonov in Stahlhelma. V cerkvi se bo otvorila svečana seja parlamenta in bosta imela Hindenburg in Hitler govor, za katerega ne bo debate že z ozirom na svečanost kraja. Nato bo Hindenburg stopil k sarkofagu Friderika Velikega in cesarja Viljema prvega ter bo položil med obema krtstama venec. V tem hipu bodo zazvonili zvonovi z vseh katoliških in protestantovskih cerkev Nemčije in tako na kopnem kakor na morju bodo zagrmeli topovi pozdrav.

Nato se bo seja nadaljevala ob 5 popoldne v Kroll-operi v Berlinu. Ob 7. uri bo v državni operi svečana predstava »Meistersingerjev« od Richarda Wagnerja, ki je najnacionalnejši muzikalni genij Nemčije. Nato bo bakljada vseh nacionalnih društev po Berlinu.

Lice pruskega deželnega zbora

Berlin, 19. marca. AA. Kontrolni urad za volitve je pregledal ves material o volitvah v pruski deželni zbor. Zbor bo štel 211 nacionalnih socialistov, 83 socialnih demokratov, 68 centurmašev, 63 komunistov, 43 članov nacionalnega bloka in 8 članov ostalih frakcij.

„Gospod doktor!“

Če se za »neprisiljenim« nazivom »g. doktor!« skriva naravna želja natakarka ali brivskega pomočnika po 50 stotinkah ali celo po dinarju, ni čudnega. Tudi če mati doktorjeve zaročenke skoro izliva svojo prijateljico, ki je dala svojo zaljubljeno hčerko simpatičnemu šolarju, z neprestanim ponavljanjem: »Veš, on je doktor!«, je to še vedno tako človeško, da se da opravičiti tudi v teh mi-zernih časih, ko niso doktorji več tako imenitni ljudje kakor nekda; saj govorita iz matere ljubezen in ponos do lastne krvi.

Mislil pa, da tudi vsakega doktorja bode, ko čuje na primer: »Čuli ste doktor (I) Benjamin (II) Ipavčevu podoknico? — če je seveda njegovo uho v časih jazza in pokanja hitlerjevskega pendreka še dovoljno za poezijo in za ubranost našega jezika posebej.

»Daj, da te objamem od ljubezni vnet, daj, da sabo vzamem rožo vseh deklet...«

Da bi mogel oživit v verze in jih preliti v božajočo melodijo, ki udarja do najnižjih globlin človeškega srca, prav doktor Benjamin Ipavčev? Zakaj ne samo Benjamin Ipavčev? Pri Francozih pomeni doktor zdravnika. Morda je napačna vzgoja kriva, da je zdravnik zrastle v naši domišljiji kot mož železnih potez in skoro brez srca, morda tudi, ker je njegov pojav nerazdružljiv z boleznijo, morda tudi, ker s svojim orodjem prepogosto sega v skrivnosti človeškega telesa in stopa v boj zoper naravo z umetnimi sredstvi. Naslov doktor v resnici pristaja zdravniku. Pri nas niso doktorji samo zdravniki. Vendar tudi pri nas ni izgubil »doktor« svojega prvotnega pomena in s tem naslovom prejme akademik priznanje za učenost, ki si jo je pridobil s pridnim študijem in ki jo je pokazal s svojo znanstveno razpravo. V umetnost gotovo ne sodi. Poet, glasbenik ali kipar se človek rodi, iz prirojene žile črpa zamisli za svoje umotvore, učenjakega ne najde nič na umetniku. Z »doktorjem« pravega umetnika je žalijo.

Doktoriranje na debelo je menda nemškega izvora, slovanski duh in slovanski jeziki ne prenašajo z lahkoto »doktorjev« tam, kjer jih ni treba.

sko bolniško zavarovanje okoli 180 milijonov Din. V delavskem zavarovanju se vrši letno okoli 1 milijon 200 tisoč ordinacij.

Svetovna gospodarska kriza je močno prizadela tudi naše izseljenstvo, ki je prej pošiljalo v domovino okoli eno milijardo Din. Sedaj se je to skrčilo na 300 milijonov. Amerika, ki je bila do nedavnega glavna naseljena država, v kateri živi okoli 650.000 naših rojakov, se je na mah pretvorila v izseljensko državo. Tako sedaj prihaja iz Amerike v Evropo trikrat več ljudi (103.295), kakor se jih naseli (35.365). V preteklem letu se je izselilo v Ameriko samo 2454 naših ljudi, v domovino se jih je pa vrnilo 5505. Večina naših izseljencev gre sedaj v Francijo. Tako je sedaj postal glavni problem emigracijske službe repatriacija. Socialno ministrstvo posveča vso svojo pozornost onim izseljencem, ki so izgubili svoje prihranke v naših bankah.

Za ministrom Puceljem je poseglo v razpravo 12 govornikov in je bilo nato njegovo poročilo ob treh jutraj sprejeto.

Na današnji dopoldanski seji narodne skupščine je bila na dnevnem redu najprej razprava o proračunskem predlogu ministra za fizično vzgojo naroda. To poročilo je podal minister dr. Hanžek, ki je govoril o potrebi obstoja tega ministrstva in o delu, ki ga vrši to ministrstvo v sokolskih organizacijah. Minister Hanžek naglašja, da je letošnji proračun za 43.900 Din večji od lanskega.

V razpravo sta med drugimi posegla poslanec Koman in N. Dobrovoljac, ki sta očitala bivši SLS in jugoslovanskemu episkopatu, da sta proti Sokolu. Minister dr. Hanžek je nato glede poslanice škofov o Sokolu izjavil, da mora nanjo odgovoriti samo z besedami jezuitskega generala papežu Klemenu XIII: »Sint ut sunt, aut non sint«, to je: »Sokol kraljevine Jugoslavije mora ostati tak, kakršen je, ali ga pa naj ne bo«. Proračun tega ministrstva je bil nato sprejet.

Minister dr. Kramer

Takoj nato se je začela razprava o proračunu zunanjega ministrstva. Poročilo je v odsotnosti zunanjega ministra podal njegov zastopnik minister dr. Kramer. Izjavil je, da so izdatki za to ministrstvo znatno znižani in da bodo radi tega uklenjeni nekateri konzulati.

Nato preide dr. Kramer na politično stran svojega ekspezoja ter se bavi predvsem z revizionistično ofenzivo, ki bi hotela uničiti stanje v Evropi, ki je nastalo po mirnih pogodbah, ter izjavlja, da stojimo z vsemi svojimi močmi na strani onih, ki želijo mir in prijateljsko med narodni in ki po svojih močeh doprinašajo za ta mir vse življe. Vsa revizionistična ofenziva se naslanja na težkočah razorožitvene konference. Ta revizionistična politika je vsela na piko posebno našo državo.

Poleg drugega govori dr. Kramer nato o sestanku predsednika angleške vlade MacDonalda z Mussolinijem ter izjavlja, da upamo, da bo rimski sestanek mnogo doprinesel za pomiritev evropske situacije. Nato spominja na besede našega zunanjega ministra dr. Jeftića, ki je nedavno v narodni skupščini izjavil, da je reorganizirana mala antanta na vse zadnje tudi resen organ vsem onim, ki mislijo, da se mir v tem delu Evrope lahko moti brez kazni.

Dr. Kramer preide na odnose s sv. stolico in pravi, da so se v zadnjem času pripetili dogodki, ki bi smeli priversti korektno odnose med sv. stolico in Jugoslavijo v nezaželeno atmosfero. Kraljevska vlada in z njo vse naš narod spoštuje vse vere, kakor tudi katoliško cerkev in želi zaradi tega iskreno dobrih in urejenih odnosov s sv. stolico in bi rada postavila te odnose na zdravo, trajno osnovo konkordata. Kraljevska vlada na tem dela in bo od svoje strani storila vse, da pride čimprej do konkordata.

Nadalje je bilo na dnevnem redu poročilo finančnega ministra, ki ga je prečital minister dr. Djordjevič.

Za slovensko znanost in kulturo

30 let Zgodovinskega in muzejskega društva v Mariboru

Maribor, 19. marca.

Tiho 30 letno sistematično delo je danes našlo primerne zadostitve in javnega priznanja: odlikovanje, ki se je danes izročilo, je viden znak tega priznanja obema društvoma za njuno kulturno in znanstveno delo. Vse obeležje, ki se je moglo zagrabiti ob današnji svečani proslavi v praznično prirejeni, okrašeni in razsvetljeni kazinski dvorani, je izpričalo resnično trditve, ki jo je bil v svojih čestitkah izrekel rektor ljubljanske univerze dr. Matija Slavič: da se je namreč tukaj v Mariboru po zaslugah obeh društev in prelata dr. Kovačiča, ki je stal v centru vsega delovanja, ustanovila neka mala »Akademija znanosti in umetnosti«, kar je močno povzdignilo pozicijo mesta Maribora v redu ostalih naših mest.

Na proslavo so prihiteli mladoletni vsi mariborski kulturni delavci polnoštevno, potem akademska in bogoslovna mladina, srednješolska mladina z ravnatelji posameznih srednješolskih zavodov in profesorji, pa tudi odlični zastopniki, ki so povzdignili obeležje pomembne svečanosti. Prišel je pomočnik bana dr. Pirkmajer kot zastopnik drž. oblasti, potem rektor univerze v Ljubljani dr. Matija Slavič, zastopnik lavantinskega vladike dr. Karla stolni dekan dr. Maks Vrabec, podpolkovnik Nikolič kot zastopnik vojaške oblasti, mestni župan Lipold, podžupan Golouh, senator dr. Ploj, vpok. minister dr. Jankovič, oba okrajna načelnika, zastopnik marib. bogoslovnega učilišča dr. Cukala, predstavnika bogoslovnega profesojskega zbora dr. Močnik in dr. Aleksič, potem številni drugi zastopniki mariborskega javnega in kulturnega življenja.

S priručnimi uvodnimi besedami je pozdravil svečani zbor podpredsednik Zgodov. društva ravnatelj dr. Josip Tominšek, imenoma odlične zastopnike. Nato je prevzel besedo in predsedstvo slavnostnega zbora mestni župan dr. Lipold, ki je dal besedo slavnostnemu govorniku prof. Bašu, ki je v zlitih in preglednih potezih označil pomen dela Zgodovinskega in Muzejskega društva. V središču proslave pa je bila izročitev odlikovanja jugoslovanske krone 3. reda prezlačnemu, mnogoletnemu predsedniku prelata dr. Kovačiču in delavemu društvu — nemu blagajniku g. ravnatelju N. Vrablu, ki je

prejel isto odlikovanje 4. reda. Odlikovanje je obema izročil po opisu prečistilnih zaslug obeh odlikovancev, zlasti prelata dr. Kovačiča, pomočnik bana dr. Pirkmajer. Priručne in tople sprejete so bile zahvalne besede sivolasega boreca, znanstvenika, zgodovinarja, filozofa in kulturnega delavca prelata dr. Kovačiča, ki je prošil banovega pomočnika, naj tolmači na najvišjem mestu najglobljo zahvalo za visoko odlikovanje in priznanje. In sledile so priručne besede voščil in čestitk ob pomembnem jubileju in visokem odlikovanju ob strani številnih zastopnikov: za Zgodov. društvo ravnatelj dr. Tominšek, za Muzejsko društvo prof. Vales, za univerzo Kralja Aleksandra rektor dr. Slavič, v imenu knezoškofa dr. Karla, pomožnega škofa dr. I. Tomažiča, stolnega kapljarja in celokupne lavantinske duhovščine stolni dekan dr. Maks Vrabec, za bogoslovno učilišče stolni kanonik in bogoslovni ravnatelj dr. Cukala, za mestno občino župan dr. Lipold, za Studijsko knjižnico knjižničar ravnatelj J. Glaser, za Ljudsko univerzo njen predsednik inž. Kukovec. Razen tega so prispele številne pismene čestitke, ki jih je prebral društveni tajnik prof. Baš, med drugim vseučiliška prof. dr. Dolenc in dr. Kos, Srb. kralj, akademija, zagrebška Jugoslov. akademija, D. Zunković, Zgod. društvo v Novem Sadu, seminaristi arheol. seminarja v Ljubljani, dr. F. Stele, društvo lekarnarjev v Mariboru in drugi.

V globokem svečanem razpoloženju je mestni načelnik dr. Lipold zaključil elitni jubilejni zbor, iz katerega se je odposlala Nj. Vel. kralju udanostna brzojavka. Le skromen odraz je bila ta proslava impozantnega dela, ki so ga v teku 30 let izvršili pridni in marljivi delavci, njim na čelu markantna postava prelata dr. F. Kovačiča. Pognale so iz te aktivno znanstvene sredine pomenljive ustanove in iniciative: Casopisa za zgodovino in narodoslovje, Studijska knjižnica, muzej, pokrajinski arhiv. Dal Bog, da bi se sledila Galerija slik! Da bi se to v bodočem delovanju čimprej posrečilo organizirati, je naša želja, ki jo ob 30 letnici skupno z najtoplejšimi čestitkami in voščili izrekamo Zgodovinskemu in Muzejskemu društvu v Mariboru. Naprej v tej smeri za veliki cilj: za slovensko znanost in slovensko kulturo.

Trgovski potniki za svoje interese

Ljubljana, 19. marca.

V prostorni zgornji dvorani novega Trgovskega doma v Simon Gregorčičevi ulici so danes dopoldne zborovali naši trgovski potniki in zastopniki. Zborovanje, ki se ga je udeležilo lepo število članov, je vodil predsednik g. Janko Kerk, ki je uvodoma posebej pozdravil predsednika Merkurijskega, g. dr. Fr. Windischerja, tajnika Zbornice za TOI g. dr. Piessa, podpredsednika društva industrije g. Jerasa, tajnika ljubljanskega trgovskega združenja g. Smuca. Predsednik se je nato spominjal tudi lani umrlih članov, katerih spomin so tovariši počastili stoji. Nato je predsednik v svojem poročilu označil glavne smernice delovanja društva. Vse organizacijsko delo društva je osredotočeno v dvoje glavnih smernicah: boj proti inozemskim trgovskim potnikom, ki postajajo vedno bolj vsiljivi ter zlasti v teh hudih časih krize prav po nepotrebnem odjedajo kruh domačim potnikom, ki jih je toliko brez dela ali pa le slabo zaslužijo; drugi za doseglo ugodnosti na državnih železnikih in parobrodih. Toda kljub obojnim upravičenim zahtevam, ki so jih ponovno izrazili vsi člani društva soglasno, žal ni bilo mogoče doseči nič pozitivnega in trajno vrednega. Zato bo moral biti seveda naš boj v obojih smereh tudi v bodočem letu nezmanjšani.

Tajnik g. Remic je prebral obširno tajniško poročilo, ki navaja v glavnem isti pregled dela društva v podrobnejši obliki. Povedal je, da šteje društvo 109 rednih članov in 124 ustanovnikov, skupaj torej 233 članov. Članstvo se je zaradi krize nekoliko skrcilo.

V zadevi ugodnosti na državnih prometnih ustanovah je društvo napravilo ponovno dvoje vlog na ministrstvo v Belgradu. Razen tega smo vprašanje načeli tudi pri ljubljanskem železniškem ravnateljstvu. V posebnem pismu smo se obrnili tudi na zadevnega referenta v železniškem ministrstvu, prosili smo dalje tovariško društvo v Belgradu, naj se ono podreza na me-

rodajnih mestih — žal vse brez uspeha. Edino ljubljansko železniško ravnateljstvo je s svoje strani poslalo ministrstvu ugoden predlog, ki pa je v Belgradu običajno nerešen.

Pač pa smo letos na priporočilo Zbornice za TOI dosegli znaten uspeh pri zdravilišču v Rogaski Slatini. Naši člani dobe v tem zdravilišču v zdraviliških hotelih od 1. maja do 15. junija ter od 1. septembra do 30. septembra prehrano in stanovanje za polovico ceno.

Dolne uspehe smo dosegli tudi glede inozemskih potnikov. Društvo se je zanimalo za vsakega inozemskega potnika in trgovskega zastopnika posebej ter smo dosegli pri oblasteh, da je bilo devetim tujim potnikom prepovedano delovati v naši državi. Glede ostalih tujih potnikov je potrebno postopanje še v teku. Vsekakor pa bo treba spremeniti tozadevne zakonske predpise.

Društvo je tudi posredovalo svojim članom službe: razen tega pa smo podpirali potrebne člane v boleznih.

Iz poročila dolgoletnega blagajnika g. Al. Grila je razvidno, da je društvo v lanskem poslovnem letu imelo 15.582 Din čistega dobička, premoženje društva pa znaša zdaj 73.774 Din. Siferjev fond znaša 52.970 Din ter je namenjen za podporo svojcev ob smrti društvenega člana. Vsota 50.000 Din bo ostala zmerom neizpremenjena, iz obresti pa se bodo krile podpore. Za vsak slučaj smrti društvenega člana dobe njegovi svojci iz tega fonda 5000 Din; mora pa biti dotičnik vsaj 5 let član društva.

Nato so sledile volitve. Za predsednika je bil soglasno izvoljen g. Kerk, ki že več let uspešno vodi društvo. Ostali odborniki so: g. Gril, Kobil, Felber, Kočevar, Novak, Bogataj, Vidmar, Remic in Černe. Za predsednika razsodišča je bil izvoljen g. Urek, za preglednika računov pa g. Dular in Zalokar. — Za upravitelja omenjenega Siferjevega fonda sta bila določena gg. Zilič in Babič.

Zborovanje naših lovcev

Ljubljana, 19. marca.

Stekleni salon kolodvorske restavracije v Ljubljani so dopoldne napolnili številni lovci iz vse Slovenije. Zastopane so bile vse podružnice Slovenskega lovskega društva, razen tega vsi delegati centralnega odbora in številni drugi lovci. Po delegatih je bilo zastopanih na tej glavni skupščini 3500 slovenskih lovcev.

Zborovanje je vodil predsednik dr. Lovrenčič, ki je najprej predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Aleksandru in Nj. Vel. kraljici Mariji, ki sta oba navdušena lovca ter sta oba že bila mnogokrat deležna lovske sreče v slovenskih loviščih. Nato je predsednik pozdravil tudi druge zborovalce, posebej zastopnika banovine g. načelnika dr. Starca, senatorja dr. Ravnharja kot predstavnika lovske zbornice, polkovnika Novakoviča kot zastopnika Strelske družine v Ljubljani, in druge.

V imenu banske uprave je izjavil g. načelnik dr. Stare, da se banovina zaveda važnosti in gospodarskega pomena lovstva, zato mu bo tudi v bodoče nudila vso svojo pomoč.

Polkovnik Novakovič se je v svojem govoru spominjal 25 letnice, ki jo je SLD obhajalo lani. Naglašal je, da lovci prav tako kakor organizirani strelci vsrše važno vlogo pri poglavljevanju brat-skih stikov med vsemi tremi narodi Jugoslavije. Z občudovanjem je nato očrtal vzorno organizacijsko delo SLD ter poudarjal, da so na tem polju Slovenci brez dvoma prvi v državi. Povedal je ob enem, da tudi strelske družine zaznamujejo v Sloveniji viden napredek in narastek ter je organizacija strelskih družin v Sloveniji že danes med prvimi v državi. Lovci in strelci bodo gotovo prvi, ki bodo složni in navdušeni branili domovino pred sovražnikom, kadar bo treba.

Tajniško poročilo je občnemu zboru prebral g. dr. Ivan Tavčar. Iz poročila razvidno, da je v SLD večletnih skupaj 4568 lovcev. Samo lani je pristopilo 194 novih članov k društvu. Med člani je 121 ustanovnikov, dalje je 40 inozemcev, vsi drugi pa so lovci in zapriščenji čuvaji. V najkrajšem času bo ustanovljena nova podružnica za Dolensko v Novem mestu, najbrž pa tudi še posebej na podružnica za Belo krajino. Odborovo poslova-

nje je razdeljeno na pet odsekov: organizacijski, finančni, lovski skupaj z upravo fonde zelenega križa, redakcijski odsek ter lovsko-pravni referat.

Blagajniško poročilo je podal g. Župan, ter je bilo z odobravanjem sprejeto. Na predlog pregledovalcev računov je bila odboru izrečena razsodišča. Posebno poročilo je blagajnik g. Župan podal tudi za društveno glasilo »Lovec«, ki se lepo razvija ter ima dovolj hvaležnih čitateljev. Tudi to poročilo je bilo sprejeto z zadovoljstvom, kakor je sploh zborovanje vse čas potekalo v najlepšem redu in najboljšem tovariškem razpoloženju. Zelena bratovščina ne slove zastoj za najbolj povezano in solidarno, kadar gre za skupne interese.

Nato je občni zbor reševal nekatere notranje organizacijske stvari. Članarina ostane neizpremenjena, prav tako tudi prispevek podružnic. Spremenili se bodo nekateri okolišni podružnic, ustanovile se bodo še nove podružnice. O vseh samostojnih predlogih bo seveda sklepal odbor, ki si je osvojil tudi vse na občnem zboru izrečene koristne nasvete.

Pri slučajnostih se je razpravljalo o prepovedi odstrela srn, o prepovedi zastreljevanja lisic. Tudi o teh stvareh bo končno veljavno odločil odbor. Občni zbor je bil popoldan zaključen.

Mantuanijev pogreb

Ravnateljstvo državnega konservatorija v Ljubljani pozivlje vse gojenke in gojence zavoda, da se udeležijo pogreba blagopokojnega profesorja dr. Josipa Mantuanija, ki bo danes ob 15 izpred hiše žalosti na Dunajski cesti 17. Zbirališče 10 minut pred začetkom pogrebnih svečanosti pred hišo. — Ravnateljstvo.

Člane pevskega zbora Glasbene Maticе ljubljanske prosi podpisani odbor, da se polnoštevno udeležijo pogreba blagopokojnega profesorja in prezlačnega Matičnega delavca g. dr. Josipa Mantuanija. Zbirališče zbora pred hišo žalosti na Dunajski cesti 17 malo pred 15. — Odbor pevskega zbora Glasbene Maticе ljubljanske.

Zadruga hrivcev v Ljubljani vabi svoje člane, da se udeležijo pogreba pokojnega tovariša Ignaca Kovačeviča, ki bo danes ob 16 iz Zgornje hiške 215 na pokopališče pri Sv. Križu.

Hajduk: Primorje 3:0 (2:0)

Split, 19. marca. Ž. Za današnje nogometno prvenstvo tekmo je vladalo v Splitu precejšnje zanimanje in se je zbralo na igrišču Hajduka 2000 gledalcev, ki so z zanimanjem sledili dokaj ostri, vendar ne surovi igri. Igra je bila vsekakor fair, le dvakrat je bil faul.

Primorje je nastopilo v postavi: Starec, Svetić, Hassl, Sočan, Slamič, Pišek II, Jug I., Erman, Luti, Franci, Uršič. — Hajduk pa: Čulić, Milutin, Matošić, Marušić, Dešković, Dvorniković, Viličić, Lemešić, Kragić, Bonačić, Lim.

Pričetni udarec je imelo Primorje. Toda Hajduk je takoj ugrabil žogo in jo vodil do gola. Starec je branil v kornar. V četrti minuti predor Kragića prinaša Hajduku rezultat 1:0. Igra je zelo živa, tehnična premoč Hajduka je očitna. V peti minuti kornar proti Primorju ostane neizkoriščen. Slovenci se kmalu zberejo. Velika slovenska kolonija v Splitu in slovenski vojaški bodrijo ljubljansko moštvo. Leva stran Primorja prodira, toda njen napad se razbije ob Makoviču. V deveti minuti prodira zopet Kragić, toda Starec reši. V de-

seti minuti prenese Primorje borbo na Hajdukov stran, napad pride do gola. Uršič strelja, toda Čulić obrani. Sledijo potem napadi Hajduka. V dvajseti minuti zviša Kragić na 2:0. Do konca prvega polčasa se Slovenci trudijo, da bi popravili rezultat, toda Hajduk vedno bolj ogroža njihova vrata.

V drugem polčasu napada takoj v začetku Kragić, tako da Starec komaj reši v kornar. V tretji minuti težak faul za Miljutina, ki pade, vendar se pa takoj dvigne in nadaljuje igro. Nato ponovno faul na Čulića Sodnik z ostrimi opomini prepreči surovo igro. V dvajseti minuti Lemešić strelja, toda Starec bravurozno brani. V šestnajsti minuti gneča pred Primorskimi vrati, Kragić strelja, toda Starec drži. Primorje se brani. V dvajseti minuti prodre Kragić in zviša na 3:0. Do konca drugega polčasa je borba samo pred golom Slovencev, ali vratar Starec vse ubrani. Lahko se reče, da je bil on najboljši mož na polju. V štirindvajseti minuti kazenski strel proti Primorju, ki ga Lemešić strelja preko gola. S tem je igra končala. Sodil je g. Rosenfeld iz Zagreba.

Ilirija A: Ilirija B 4:4

Ljubljana, 19. marca 1933.

Danes ni bilo v Ljubljani nobene važnejše tekme. Edino Ilirija nam je nudila s svojima dvema timoma razmeroma dobro nogometno tekmo, katere se je udeležilo zadovoljivo število gledalcev, zlasti še, če pomislimo, da je bila to interna tekma in pa da je izredno lepo vreme izvabilo vse ljubljance v bližino in daljino okolič.

Rezultat ne odgovarja povsem poteku igre, kajti A tim (belo-zeleni) so bili močnejši od B tima (zeleno-beli, v drugi polovici višjeje-beli), ki je bil ves čas šibkejši, če izvajamo začetek prvega polčasa in nekako polovico drugega polčasa. Belo-zeleni so igrali lep kombinacijski nogomet, zlasti napadalni kvintet, ki je bil najboljši del moštva. V drugi polovici, osobito proti koncu je pa A tim pustil vaje iz rok in vodstvo je prevzel B tim. Vsekakor sta pa obe enajstorički pokazali, da ima Ilirija precej materiala, iz katerega se bo dalo sestaviti prav dobro moštvo in s katerim bo lahko dosegala lepe rezultate v letošnjih tekmah, katere ima v programu z raznimi domačimi in tujimi moštv.

Igra je bila vsekakor fair in v drugi polovici tudi precej živahna, vendar ni bilo nobenih borbenosti, ki bi vidimo običajno pri prvenstvenih tekmah. — Prijateljska tekma je pač prijateljska, kar je A tim osobito proti koncu igre pokazal. Sodil je g. Župan.

JADRAN: PRIMORJE II 3:1 (3:0).

PRIMORJE I: GRAFIKA 6:3 (3:0).

Na primorjanskem igrišču sta se odigrali gorjeni tekmi ob maloštevilni udeležbi gledalcev. — Primorje I je stalno napadalo, toda Grafika se je dobro branila. Če bi imela Grafika nekoliko več sreče, bi bil rezultat zanj vsekakor ugodnejši.

Mariborski sport

Prvenstvo Maribora v cross-country. — Maratonec Stefan Grmovšek zmagovalce.

Maribor, 19. marca.

Sportni dogodek današnje nedelje je bila tekma za prvenstvo Maribora v cross-country, s katerim se vsako leto ob enem odpira tekmovalna sezona. Letos je vladalo za to prireditel vse prav posebno zanimanje, ker se je prireditev vsa prav pripravljenost, dočim je bila prejšnja leta proga izpeljana vedno na prostem. Tekmovanje se je vršilo na novem igrišču SK Železničarja ob Tržaški cesti, ki je sedaj še v napol dovršenem stanju ter tvori z neizgotovljenim obodom igrača kakor našaš primerno progo za cross-country. Zato je bilo danes na tekmovalnem prostoru tudi mnogo publike, kar je še povečalo vneto atletov ter izpeljalo nervozno ožiranje. Za tekmovalce sta prijavila moštvi le SSK Maraton in SK Železničar, ki imata v svojih vrstah najboljšje dolgocepnjake. Častno darilo SK Železničarja — srebrni pokal — je letos branil Maratonec Stefan Grmovšek, lanskeletni zmagovalce v tej disciplini, ki je veljal tudi letos za najresnejšega favorita. SK Maraton je prijavil naslednje moštvo: Grmovšek, Strud, Seidler, Karlo Sekolec, Fritz in Verbošt. Moštvo SK Železničarja je bilo sestavljeno: Podpečan, Straub, Govedič, Znofl in Vertnik. — Proga je merila 7 in pol kilometra ter je bila mestoma zelo težavna z nevarnimi strminami. Posebno jugovzhodni kot igrišča je delal tekmovalcem občutne preglavice. — Tekma se je vršila v dvanajstih krogih. — Točno ob 11 je startalo 12 atletov. Že v prvem krogu je izstopil Verbošt, v drugem pa Fritz in Vertnik. Med tem pa se je razvil na čelu zanimiv boj. Dočim je v prvem krogu še vodil Govedič, je v drugem krogu prišla na čelu skupina najresnejših kandidatov za prvo mesto: Grmovšek, Podpečan in Straub. Zlasti slednji je dolgo časa vodil, ker je Grmovšek štedil svoje moči. V zadnjem krogu pa je Grmovšek čisto naskočil ter se odtrgal od obeh svojih konkurentov. Že na polovico kroga je imel 50 metrov naskoka, ki ga je vzdržal do cilja. Njegova zmaga je bila burno pozdravljena. Sledil mu je nato Straub in kot tretji Podpečan. Časi so bili sledeči: Grmovšek (Mar.) 27.58, Straub (Zel.) 28.4, Podpečan (Z) 28.8, Herič (Z) 28.39, Strucelj (M) 28.52, Govedič (Z) 29.9, Sekolec (M) 29.43, Seidler (M) 30.25, Znofl (Z) 34.29. — Kot moštvo so zmagali Železničarji s 15 točkami, na drugem mestu je SSK Maraton z 21 točkami. — Stefan Grmovšek si je z zmago v drugo osvojil prehodni pokal SK Železničarja. Omeniti je še, da je organizacija kakor vodstvo tekme brezhibno funkcioniralo.

SK Železničar: SK Hermes 9:2 (3:1)

Na igrišču ISSK Maribora se je danes odigrala prva tekma v tekmovalju železničarskih klubov za pokal prometnega ministra in sicer sta se srečala SK Hermes iz Ljubljane in mariborski SK Železničar. Naravnost idealno lepa nedelja je omogočila, da se je tekma odigrala na suhem terenu. Na moštvih se je še zelo poznal zimski odmor, tempo igre ni bil preveč oster, le mestoma sta se obe moštvi zdramili. Kljub visoki in zasluženi zmagi, domačini niso mogli povsem zadovoljiti. Podajanje žoge je bilo slabo in nervozno. Videlo se je, da manjka sigurnosti radi česar je trpela skupnost. Pri domačinih so bili vsi deli moštva precej izenaženi. Doseženi goli: padejo večinoma na račun mižerne igre nasprotnikove obrambe. Gostje so razočarali na vsej čru. Moštvo je predvajalo tako slabo igro, kakor je že delo nismo videli. Tehnično in taktično so igrali pod vsako kritiko. Razen tega igrajo zastareli vsi nogomet brez sistema. Igra je bila v glavnem obojestransko medla. Da bi bila današnja tekma propagandnega značaja za nogomet, zelo dvomimo. Sodil je g. Nemeš — v splošnem dobro.

SK Železničar: SK Hermes 9:2 (3:1)

V predtekmi je zmagala mladina SK Rapida nad mladino SK Železničarja v razmerju 2:1 (1:1). Sodil je g. Bergant.

Dopolodne sta igrala na igrišču ISSK Maribora SK Svoboda in ISSK Maribor prijateljsko tekmo, ki je končala z majhno senzacijo, ker je Svoboda uspelo zmagati nad Mariborom z rezultatom 2:1 (2:0). Maribor sicer ni nastopil s kompletnim prvim moštvom, vendar je poraz fatalen, ker je ta tekma veljala kot generalna vaja za mednarodno tekmo z budimpeštanskim Ferencvárosom, ki bo prihodnjo soboto v Mariboru. Sodil je Vesnaver dobro. Pred tekmo sta igrala Mariborova mladina in SK Svoboda. Tekma je končala v razmerju 4:2 za Maribor. Sodil je g. Kopic.

Triglav: Korotan 3:1

Na korotanovem igrišču se je danes odigrala nogometna tekma med omenjenima enajstoričama ob zadovoljivi udeležbi publike. Igra je bila vsekakor lepa, mirna in tudi publika se je vedla dostojno. V prvem polčasu je bil v premoči vojaški tim, dočim je v drugem polčasu pritiskal Korotan, tako da je bil več kot polovico tega časa v premoči ter je v tem času tudi zabil častni gol. Potem pa je zopet Triglav prevzel vodstvo, ki ga je imel vse do konca. Korotan je igral s štirimi rezervami, med temi je bil tudi vratar, ki ima dva gola na vesti. — Sodil je g. Ehrlich zadovoljivo.

Zagreb, 19. marca. Ž. Današnja tekma med Gradjskim in Haškom pred 5000 gledalci, je končala z rezultatom 2:0 (1:0) za Gradjski.

Osijek, 19. marca. Ž. Prvenstvena tekma med osijsko Slavijo in belgrajsko Jugoslavijo je končala j 1:0 v korist Jugoslavije.

Belgrad, 19. marca. I. Prvenstvena tekma BSK proti BASK je končala z rezultatom 4:3 (1:1) za BASK.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 19. marca.

Z velikim zadovoljstvom smo sprejeli vsi tako nenadno pa ugodno spremembo vremena: iz sobotnega dežja, makuž in blata — nedeljsko sonce, topel spomladanski dan. V Ljubljano so se v soboto zvečer s posebnim vlakom pripeljali iz Gradca in Dunaja avstrijski izletniki, skupaj okrog 500, ki bi brez dvoma imeli le malo od Ljubljane, kjer so se zadržavali danes ves dan, če ne bi nenadoma nastopil tako krasen sončen pomladanski dan. Tako pa so bili izletniki, ki so vrnili februarški obisk naših izletnikov na Dunaj, lahko popolnoma zadovoljni. Z avtobusi so si ogledali mesto in okolico, zvečer pa so se s posebnim vlakom zopet vrnili v Avstrijo. Ta izlet je organiziral naš »Putnik« v sponzoru z avstrijskim potniškim uradom, ki je v februarju sprejemal in skrbel za naše ljudi na Dunaju, ko so ga tudi obiskali s posebnim vlakom.

Ljubljana je bila danes zaradi avstrijskih izletnikov bolj živa, peštra. Vseposvoda po ulicah smo srečavali toliko tujih obrazov, da se je marsikomu zdelo čudno, če ni ravno vedel za ta izlet Dunajčanov v Ljubljano. Izletniki so bili menda prav zadovoljni z Ljubljano. Pohitili so seveda tudi na vrh nebotičnika, ki ga takega tudi Dunaj ne premore.

SIMFONICEN KONCERT

Opozarjamo na nocojšnji koncert simfoničnega orkestra, ki ga tvori Orkestralno društvo Glasbene Maticе in orkester državnega konservatorija. Izvajanja so na visoki umetniški stopnji, spored sam pa je prvovrsten: Brahms, Mendelssohn, De Falla in Hristić. Opozarjamo, da je izdala Glasbena Matica skromno programno knjižico, v kateri je radi lažjega razumevanja na kratko pojasnjeno vsako glasbeno delo, ki se ne nocoj izvaja. Koncert dirigira skladatelj L. M. Škerjanc, kot pianist-solist nastopi prof. Ivan Noč. Občinstvo vabimo, da v obilnem številu poseti koncert in tako dokumentira svoje zanimanje za razvoj simfonične glasbe v Ljubljani. Prodaja vstopnic podveji v Matični knjižarni, od 19.30 dalje pred unionsko dvorano, ker se začne koncert točno ob 20.

Klara Dreyer iz Düsseldorfa je zmagała v vse-nemski plavalni tekmi na 200 m. Svoji prejšnji rekord je podrla za 4.4 sekunde

Po aretaciji mons. Valentinčiča v Gorici Spravljajo ga v zvezo z beneškim mešetarjem

Resnica o prodaji starinskega kipa Matere božje

Slovenec je še poročal, da je bil v Gorici aretiran stolni župnik msgr. Ignacij Valentinčič, ki je zavezal v goriškem stolnem kapituлу eno najodličnejših mest. Msgr. Valentinčič je bil stolni župnik, goriški dekan, apostolski protonotar, upravitelj premoženja goriške katedrale in podpredsednik cerkvenega sodišča.

Aretacija je vzbudila nenavadno pozornost v Gorici, kajti po splošnem preganjanju katoliške duhovščine, ki se je začelo takoj po italijanski okupaciji, in po aretaciji dr. Andreja Kobala, se ni zgodilo, da bi oblastva položila svojo roko na tako visokega cerkvenega dostojanstvenika.

Za aretacijo je porabila goriška policija preveze, ki je tako malenkostna in prozorna, da je v javnosti takoj zbudila domnevo, da se za aretacijo skrivajo višji interesi goriškega fašizma. Na goriški škofiji so napovedujejo toliko pričakovane izpremembe, ki naj bi imele za posledico odhod sedanjega škofijskega upravitelja Sirotiča. Goriški policiji je bilo očitno za tem, da prav v tem trenutku kompromitira msgr. Valentinčiča in je radi tega prišla prav vsaka preteza.

Kot upravitelj premoženja goriške stolnice je msgr. Valentinčič prodal nek starinski kipec Matere božje, da bi prišel do denarja, ki ga rabi za redno poslovanje uprave sama in za nabavo praktičnejših predmetov. Zadeva je že stara. Nanjo se je spomnila goriška policija prav v tem trenutku.

Slovensko Alojzijevešče popolnoma poitalijančeno

Komisar v goriškem Alojzijevešču je začel komu marca, nenadoma odpustil iz službe zadnje slovensko osebo, nižje služabništvo. Iz zavoda je pregnana vsaka slovenska beseda. Za mero nasilja je značilen slednji dogodek: Neki oče je prišel v zavod in naznanil komisariju, da vzame dečka iz zavoda, ker so z njim grdo rav-

Policijska preiskava je dognala, da se msgr. Valentinčič prodal kip goriškemu slatarniku Lebanu za 10.000 lir. Ta je izvršil nakup po nalogu beneškega starinarja Zenija, in sicer je Zeni plačal Lebanu 13.000 lir. Zeni je potem prodal kip, kakor zatrjuje policija, za 10.000 švicarskih frankov v Švico, ne da bi imel za to dovoljenje od kompetentnih oblastev, ki nadzirajo umetnine. V smislu zakona je namreč prepovedano izvoziti iz Italije umetnine, kakor slike in kipe. Starinar Zeni je kip posnel in baje tudi posnetek prodal.

Zeni je bil aretiran 5. marca v Benetkah in istočasno sta bila aretirana v Gorici msgr. Valentinčič Ignacij in zlatar Leban Josip. Leban sam je znana osebnost v Gorici, ker dobavlja srebrne in druge kovanice cerkvenim opravam, kakor kelihne in tudi monistane goriškim cerkvam. Vsakomur je jasno, da ne more msgr. Valentinčič odgovarjati za to, kar je počel kipec s kipom. Če je starinar Zeni prodal kip brez dovoljenja kompetentnih oblastev v Švico, je to pač njegova zadeva in on sam odgovarja za to pred zakonom. Msgr. Valentinčič je izjavil preiskovalnemu sodniku, da je imel posebno dovoljenje od goriškega nadškofa dr. Sedeja, da lahko proda omenjeni kip, kakor tudi neke stare pluvijale, ki niso imele za goriško stolnico nikake praktične vrednosti več. Prodaja cerkvenih predmetov je strogo notranja zadeva cerkvenih oblastev samih in politična oblastva bi se v smislu konkordata nikakor ne smel v njo vmešavati. Poleg vsega je dokazano, da je bil kip predan kipec italijanskega državljanstva, to je v notranjost države in da ga je šele ta na lastno odgovornost prodal v inozemstvo.

nali. Komisar je odgovoril: Saj ravno danes moram iti k prefektu po pravkih, mu bom pa še to povedal, da hočete vzeti vašega sina iz zavoda. — Pod vtisom te grožnje je oče pristal na to, da deček še ostane. — Torej prefekt naj bi kaznoval starše, ki ne zaupajo več svojih otrok fašistični vzgoji.

nati z njimi velikodušno, toda z namenom, da bi se asimilizirala dejansko izvršila, čeprav samo postopno. Sardinca Lussu, ki je znan že iz normalnih političnih borb v Italiji kot pristaja avtonomistične ureditve Italije, bi bil pripravljen dati seveda avtonomijo tudi Juljski Krajini. Razen komunista prof. Salveminija se do danes še noben italijanski emigrant ni sprijaznil z mislijo o potrebi revizije, je politične meje med Jugoslavijo in Italijo. Toda Salvemini zahteva pri vsem tem za Italijo Trst in Gorico. Pripravljen je bil kvečemu privoliti v nebiestne korekture sedanje meje proti kompenzaciji od strani Jugoslavije glede položaja Italijanov v Jugoslaviji. Po zanimivem predavanju se je razvila živahna razprava.

absolventa trgovske visoke šole v Trstu in bivšega občinskega tajnika v Črnicah.

Banka d'Italia bi kupovala zlato. Zlata zaloga se je po zadnjem izkazu dvignila naenkrat za 300 milijonov in je presegla 6 milijard. — Prve dni marca so bili brezovno vpolnkani rezervisti z nakoplovi.

Goriški sport. Prejšnjo nedeljo je goriški fašistični tajnik organiziral sportno tekmo v teku, katere so se udeležili sportniki z dežele. Zmagal je K. Slokar iz Solkana pri Gorici. Fašisti so se poskušali pridobiti nekaj slovenskih fantov za podobne tekme, ker so bile vse slovenske sportne in prosvetne organizacije razpuščene.

Dr. Delpin, zdravnik in politični tajnik v Vipavi, se je preselil v Gorico. Ljudstvo je z zadovoljstvom pozdravilo njegov odhod, ker je prav dr. Delpin bil kriv hudega političnega in gospodarskega pritiska, ne samo v Vipavskem trgu, temveč v vsej zgornji Vipavski dolini.

Po stranki avtomobilski nesreči pri Razdrtem. V tržaški bolnišnici je umrl Andrej Trošt iz št. Vida pri Vipavi, ki se je ponesrečil s svojo ženo pri avtomobilski nesreči pri Razdrtem. Njegov voz je zadel neki tovorni avtomobil iz Italije, kateremu so se pokvarile zavore. Žena je bila na mestu mrtva, Trošt pa so prepeljali v tržaško bolnišnico, kjer je umrl.

Teran ne gre. Kraševci pravijo, da bi se dalo živeti, če bi le teran mogli prodati po primerni ceni. Toda terana se je do danes še malo prodalo in sicer za ceno veliko pod njegovo vrednostjo, po 1,5 do 2 liri za liter. Čeprav teran slovi kot zdravilno vino, z izrednimi sestavinami, posebno železom in bukejem, in je dobil pred vojno diplomu v Parizu in na Dunaju, ga morajo danes prodajati kot navadno vino.

Italijanska vojaška uprava vabi med se novince — kmečke fante. Obljublja jim precej visoke nagrade.

Orožniki so prišli na sled dobro organizirani tolpi, ki je kradla v goriški okolici. V Smartnem v Brdih so našli pri čevljarju Andreju Mavriču pravo zalogo manufakturnega blaga, jstevin in tudi precej streliva za avstrijske puške. Mavrič je izjavil, da je shranil blago na podlagi priporočilnega pisma, ki ga je prejel od 30 letnega Alojzija Černigoja iz Solkana. Blago so pripeljali z avtomobilom v Smartno. V bližini Deskelj na bregu Soče, pod glavno cesto so našli zapuščeni avtomobil, iz katerega so bili odneseni glavni deli. Preiskava je kmalu dognala, da je bil to tisti avtomobil, s katerim so tatovi pripeljali blago v Smartno. Avtomobil sam je bil ukraden ing. Boselliju iz Milana. Manufakturno blago so dobro organizirani tatovi ukradli v mestecu Montegiano pri Vidmu. Vrednost blaga znaša 20.000 lir. Pri Mavriču so daljo tudi našli več zlatih okrasov. Na goriški policiji se je oglasil gvardijan kapucinskega samostana na Kostanjevici pri Gorici, ki je kmalu ugotovil, da so to okraske, ki so bili ukradeni kinu Matere božje na Kostanjevici. Med ukradenim blagom so bili tudi

Maribor za Jožefovo

Maribor, 19. marca.

PRAZNIK MLADINE

Jožefovo je tradicionalni praznik katoliške mladine, zlasti dijaške. Tudi letos ga je mariborska katoliška mladina praznovala na svečan in katoliško zavednega dijaštva vreden način. Mariborske dijaške kongregacije so pririle v ta namen idejno tridnevno in sicer je bil četrtkov večer namenjen versko socialnim, petkov večer versko duhovnim, sobotni večer pa versko kulturnim vprašanjem; dijakom kongregacijam so govorili predsednik Slovenskega katoliškega akademičnega staršinstva dr. Andrej Gosar v četrtke, bogoslovni profesor Stanko Cajncar v petek, urednik dr. Franc Vatrovec v soboto. Razen tega je bila večeraj zvečer v Alojzijevi cerkvi cerkvena pobožnost; danes jutraj so se katoliški staršini, akademiki in dijak zbrali v isti cerkvi, kjer je najprej zbranim govoril prof. Ivan Bogovič, ki je v globoko zajetih izjavah razmotrival preda duhovna vprašanja sodobnosti. Zatem je sledila sv. maša, ki jo je daroval stolni kanonik in ravnatelj bogoslovne učilnice dr. Franc Cukala. Med sv. mašo so navzoči v velikem številu pristopili k misli Gospodovi in prejeli skupno sv. obhajilo, pevski zbor bogoslovcev pa je krasno odpeval mašne pesmi. Nocoj so dijak pririle v dvorani na Aleksandrovi 6 svečano akademijo, ki je s svojim celotnim in pestrim sporedom zelo lepo uspela. Mariborsko katoliško dijaštvo je na te svoje letošnje priridevke lahko ponosno.

OBLJETNICA SKOFOVSKE POSVETITVE

lavantinskega nadpastirja dr. Andreja Karlina se je obhajala danes s cerkveno slovesnostjo v tukajšnji stolnici. Ob 9.30 je imel stolni kanonik Fr. Časlav slavnostni govor, v katerem je v krasnih in vznešenih besedah govoril o sv. Jožefu. Po pridigi je bila pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval pomožni škof dr. Ivan Tomazič ob asistenci ravnatelja semenišča kanonika dr. Mirta in kanonika Janežiča. Ob sklepu je bila zahvalnica.

ŠAHOVSKA BITKA JE KONČANA

V lovski sobi hotela Orel se je končala danes dopoldne srdita tridnevna šahovska bitka za prvenstvo Maribora, ki so jo vjevala med seboj moštva Mariborskega šahovskega kluba, SK Železnice, kluba Triglav in Napredka. Igrali so danes šahovski klub proti Triglavu in Železnici proti Napredku. V prvi skupini je zmagal Kramer proti Jauku, Konč je dobil proti Kreflu, Ostanek proti

Dobrodelna predstava v Rokodelskem domu

Društvo rokodelskih pomočnikov je večeraj na praznik svojega zavetnika sv. Jožefa s svojo 14. predstavo uprizorilo v pomoč brezposelnim priljubljeno ljudsko igro v petih dejanjih »Mlino pod zemljo«, ki jo je že kot gimnazijec prevedel dr. Gr. Pečjak in so jo prvič igrali tedajni alojzniki. Igra je še vedno priljubljena, saj je privabila v Rokodelski dom toliko občinstva, da je docela napolnilo društveno dvorano in z zanimanjem sledilo poteku dejanja. Nič čudnega. Igra je prestavila vse za dve uri v Rim četrtega stoletja po Kristusu, ko je paganski svet izumiral in skušal še z zadnjimi močmi in spletkami preprečiti mnogoslavni pohod krščanstva. To pot je režiral g. M. Puc, ki je eden najboljših igralcev, kar je zopet pokazal z izrazitim senatorjem Prohom. Cestnikov Numida in Metran R. Novaka sta bila prepričevalno resnična, da ju je dosegel še Gostinčar Narzej; drugi so bili pač dobri, samo Italik in Askandij sta bila kot paznika premrtva v besedi in gesti. — Prijetno je presenetila občinstvo nova ureditev odra, kar tudi kaže, kako skuša društvo v vsakem pogledu dvigniti svoje priridevke do vzorne višine. — Pred začetkom igre in med odmori je pokazal svoje delo društveni orkester, ki je mestoma spremljal tudi posamezne scene. — Kakor ob sleherni predstavi v Rokodelskem domu, tako se je videlo tudi ob tej, da rokodelski oder lepo izpolnjuje vrzel, ki je nastala, odkar so se v Ljudskem domu za vedno zaprla vrata Taliji.

V nedeljo vprizori rokodelski oder času primerno Calderonovo »Skrivnost sv. maše«, na kar že zdaj opozarjamo.

— Telesno zaprtje, slaba prebava, ne-normalni razkroj in gnolba v črevih, prevelika množina kisline v želodnem soku, nečista koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvori, mnogi katari ustne sluznice izginejo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Številni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Korošci si pomagajo sami!

Neko slovensko društvo na Koroškem je na svojem običnem zboru sklenilo, da uvede za svoj najmlajši naraščaj zaseben pouk v slovenščini. Fant-društvenik si je nadel nalogo, da bo v nedeljskih prostih urah poučeval šolo-obvezne otroke njihove župnije v slovenski pisavi in slovenskem čitanju. Slovenski starši so pozdravili to brezprimerno požrtvovalnost z največjim veseljem. Slovenci se bodo torej učili

Stojnskeu, Kukovec proti Andersu, Lobkov proti Šoštariku, Dien proti Perglerju, zgrbil pa je Favaj proti Pušenjaku. Mariborski šahovski klub je odločil to srečanje s 7 proti 1 v svojo korist. Dvoboj Napredka—Železnice je končal naslednje: Gerzinič je dobil proti Glaviču, Šavli proti Lorberu, Kuster proti Ferencaku, Kotnik proti B. Gobecu, Čretnik—Fišer remis, dočim partiji Lešnik, Majcenovič—Knechtli in Dobrila—E. Gobec ob času poročila še nista končani. Končno stanje je po tretjem kolu sledeče: Mariborski šahovski klub 20,5 točk, Triglav 10, Napredka 9,5, Železnice 5 točk. Prehodni pokal si je priporil Mariborski šahovski klub kot zmagovalce.

MARIBORSKI KRIMINAL

Včeraj so stražili na trgu zopet žeparji. Njihovo dolgo roko je občutila kuharica Ana Potočnik, pa žal prepozno, ko je že bila ob svojo denarnico z svebino 60 Din, ki jih je imela pripravljene za nakup živil. Na njen krik so sicer takoj prihitali možje postave ter so poostri nadzorstvo na trgu, toda žeparja žal niso dobili. — Na premeten način je bila opeharjena tudi trgovka Helena E. na Koroški cesti. Neznane je izvalil od nje vrečo orehov; izprva mu sicer ni hotela blaga izročiti, toda prišel je ponovno v trgovino ter pregovoril njenega moža, da so mu poslali vrečo z orehi v neko gostilno. Blago, vredno 2500 Din, je vzel ter odšel brez slovesa.

PO SVETU RADI KARANJA

Radi slabih učnih uspehov je dobil četrtošolec mariborske gimnazije Vojmir Jurkovič doma resno pridigo. To je fanta tako zgrabilo, da je neopazno izginil od doma ter se še od petka ni povrnil. Njegov beg je prijavljen policiji, ki ga sedaj išče.

Z NOZEM V VRAT

Iz Selnice ob Dravi so prepeljali v noči na nedeljo reševalci 36letnega Antona Smolnika. Na cesti ga je napadel neznanec ter mu z nožem razrezal vrat.

JOZEFOVANJE

je bilo zunaj v Studencih tradicionalno razgibano, živahno in pestro. Tingl-tangl, množice v veletoku običajne svetlojočevske promenade, kuhaliče, neizogibno tepežkanje itd. Pozno v noč... Niso pa kramarjem in drugim padali penazi v toliki meri kakor v prvih povojnih letih in pred vojno. Tudi tukaj je globoko zarezala teža časa...

V novomeški „Soči“

Dne 26. februarja se je vršil občni zbor »Soče«, podružnica Novo mesto. Predsednik je otvoril občni zbor, pozdravil navzočne in dal besedo ravnatelju Mervici, ki je govoril o »Strossmayerju — Jugoslovancu«. Člani so bili predavatelju hvaležni, kar je pokazalo navdušeno ploskanje. Občni zbor je pokazal, da se je dosedanj odbor veliko trudil s podporno akcijo. Razdelil je 53 približnikom podpore v zneskih od 10 do 200 Din. Vprizoril je tudi dr. Česnikovo dramo »Dobrava«, ki je prav lepo uspela, priridel dva izleta in imel tri predavanja. V novi odbor so bili izvoljeni kot predsednik ravnatelj Mervic, kot odborniki pa Šavli Drago, Jelenčič Josip, Černe Veko, Šonc Alojzij. Drugi so ostali stari. Pri slučajnostih se je na iniciativo prejšnjega predsednika organiziral ženski odtsek, ki bo imel nalogo zbirati staro obleko in jo bo popravično nudil revežem. Upamo, da se bo novi odbor še mnogo bolj dejstveno in bo tako nudil revežem — nam samim več, kakor prejšnji.

Mladinska priridev »Tabora«

Včeraj popoldne je naraščaj dramskega odtseka društva »Tabor« nastopil v dvorani »Delavske zbornice« s pestrin in pristrinim sporedom.

Za uvod je deček deklamiral »Mare Lamutove« »Peem izgnancev«, ki je vsem segla v srce. Globoka vsebina izredno dobro podane pesmi je dala pečat tej priridevki. Sledila je deklamacija Karla Široka »V kapeli hladne«. Nato je društveni mandolinistični zbor odigral dva koncertna komada. Cvetka Golarja molitev »Gospa Svetla« je zapustila globok dojem. Prav tako Rikarda J. Katalinčiča deklamacija »Mojoj Istri«. Otroški prizor Milana Skrbinske »Padel si« je pokazal, da so se otroci resnično živeli v svoje vloge. Striletna Jelica je ljubko deklamirala pesmico Karla Široka »Trije angelci«. Globoka in pomenljiva pesem Karla Široka: »Kako je bilo Tebi, Marija, pri sreči takrat« je privabila navdušeno solze v oči. Prošnja Peregrina Komarja »Svetovišarski mater« je v nas obudila spomine na minule lepe čase, ko smo mogli nemoteno romati k Svetovišarski materi. Članica društva je zapela tri primerne pesmice. Deklamacija Vladimirja Nazorja »Pjesna o Istri« je bila tudi dobro podana.

Med odmori je pridno udarjal društveni mandolinistični zbor.

Kot zadnja točka je bil na sporedu prizor s petjem v enem dejanju »Vila z Učke gore«, pri kateri je nastopil celoten odtsek, ki je s petjem in občutnim podajanjem vsem navzočim privabil solze v oči. Pokazal nam je globoko rano in tragiko naše mladine.

OGENJ V TOMAJU

Pred časom je do tal pogorela hiša posestnika Antona Černeta. Rešil se je le gospodar in njegova hči. Ljudje so mnenja, da bo z 8000 lirami zavarovalnine popravil hišo in še dolg plačal.

Pred nekaj meseci so v isti vasi »oglarili«. Ob polnoči pa je izbruhnil požar in uničil kolnico, skedenj, hlev in del stanovanjskega poslopja. »Nesrečni« gospodar Gorup je že z zavarovalnino sezidal novo poslopje.

Slikar: »Kaj ne, kakšna čudovita podobnost! Vdova obotavlja: »Da, da, Lajster ste... Moj mož se je očitno precej spremeni!...«

Dr. Vratović izpuščen

Pretekli četrtek je bil izpuščen iz zaporov dr. V. Vratović, bivši odvetnik v Trstu, ki je bil aretiran oktobra 1929 in obsojen pred fašističnim izjemnim sodiščem v Rimu na 10 let ječe. Dr. Vratović je bil pomiloščen na podlagi amnestije ob desetletni fašizma. Obsojen je bil, ker je nekaterim dijakom delil podpore v imenu dijaškega podpornega društva »Dijaška matica«, čeprav je bilo društvo takrat že razpuščeno. Z dr. Vratovićem so bili obsojeni nadalje akademik Kukanja (na 4 leta), hrvatski novinar Ante Ivesa, akademika Zmak in Bradamante. Razen Bradamanteja, ki je bil obsojen na trinaest let ječe, so bili vsi izpuščeni iz zaporov. Dr. Vratović se je vrnil v Trst.

Slovanski tisk plenijo

»Danica«, koledar istrske Mohorjeve družbe, je bila v Trstu zaplenjena sredi februarja meseca. Brez navedbe razloga. Oblastva so jela izvajati vedno ostrejšo zaporo proti slovanskim mesečnikom iz Jugoslavije. »Glasnik Srca Jezusovega« zaplenijo navadno kar na pošti, potem ko je stranka potrdila prejem pošiljke, ali pa pošljejo s pismonošom agente ali carinike, da brž po prejemu izročijo paket. Enako se godi »Bogoljub«. V Trstu imajo nalog pleniti Ljubljanski Zvon, Čas, Zenski Svet in druge revije. Tako se meja vedno bolj hermetično zapira vsaki slovanski tiskani besedi.

Pred imenovanjem goriškega nadškofa

S papeškim odlokom je bila postojnska dekanija odločena od ljubljanske škofije in pridružena tržaški. Odlok se smatra za znak, da bo v kratkem objavljeno imenovanje goriškega nadškofa. Postojna je bila namreč do sedaj v cerkvenem pogledu pod goriško upravo, politično pa spada pod tržaško provinco.

Župnija Vogrsko je bila z dekretom nadškofijskega upravitelja mons. Sirotiča defenitivno podeljena č. g. Ivanu Stolfi, župniku v Breginju. Župnijo je začel upravljati župnik Ivan Rejce.

»Banca di Credito Popolare« v Trstu je bila končno sanirana. Od ustanovne glavnice 5 milijonov lir so odpisali 4 milijone petsto tisoč lir, nadalje sta bila podpisana 2 milijona novč glavice in upniki so črtali nekaj svojih terjatev, vlagatelji pa so pristali na novo ureditev glede povračila vlog. Nov kapital znaša 7 milijonov lir. Banka bo začela kmalu poslovati.

Državni podtajnik Serpieri je pretekli teden obiskal izsuševalna dela v Istri. Ustavil se je v Buzetu, v Kopru in si je ogledal izsušeno ozemlje za Labinjem.

V Vipolzah je umrl v starosti 70 let posestnik Vincenc Jasnič, oče dr. Alojzija Jasnič.

Dvanaest načel za rešitev socialnega vprašanja po Kristusu

Profesor Janez Ude iz Gradca je bil povabljen v Köln, kjer je predaval v »Klubu za etična predavanja« o predmetu »Rešitev socialnega vprašanja po Kristusu«. V svojem uvodu je predavatelj omenil, kako je kapitalizem ustvaril armado brezpravnih, izkoriščenih, brezdomovincev in brezposelnih. Socialno vprašanje, to je, kako naj se rešijo težkoče, ki se pojavljajo v družabnem življenju človeka, je bilo vedno osnovno vprašanje in vsak človek se mora z njim ukvarjati. Kapitalistični gospodarski sistem je večjemu delu človeštva ugrabil človeka vredno življenje. Profesor Ude je dejal, da se prišteva med tiste, ki s Tomažem Akvinskim trdijo, da dobrega kapitalizma ni.

Nato je predavatelj postavil 12 načel za rešitev socialnega vprašanja:

1. Bog je dal ves svet in njegove dobrine vsem ljudem brez razlike na uporabo.
2. Vsak človek ima razen uporabne pravice naravnopravno tudi lastninsko pravico, toda le v kolikor se pravice drugih ne kršijo.
3. Pravica do oddeljene lastnine (Sonder-eigentum) obstoji.

4. Človeška lastninska pravica ni neodvisna in samogospodujoča pravica; človek je samo uživatelj in svojo lastnino sme uporabljati v božjem smislu.

5. Lastnina in pravica do lastnine se pridobi samo s popolnoma poštenim delom.

6. Vsak človek ima dolžnost in tudi pravico do dela.

7. Stremiljenje po lastnem domu in lastni zemlji za družino je naravnopravno utemeljena zahteva.

8. Preobilica, ki si jo je kdo pošteno pridobil, sicer pripada njemu kot posesti, vendar je on radi pravičnosti dolžan, da jo porabi za brezposelne.

9. Nikdar se ne smejo proizvajati škodljive in nepotrebne reči.

10. Splošna blaginja ne sme trpeti radi zasebne lastnine. Zasebna korist se mora umakniti pred splošno. Iz tega sledi, da se v določenih razmerah določene dobrine lahko socializirajo.

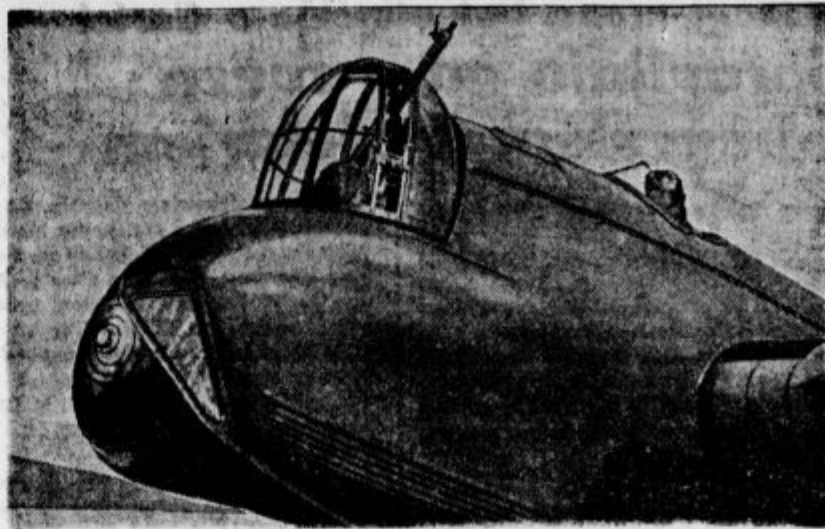
11. Kdor ugrabi drugemu sad njegovega dela ali pa mu vzame možnost, da bi si lastno premoženje pridobil, stori naravno slabo delo.

12. Človek si svobodno gradi svoje gospodarstvo.

ljen na noge z državnim denarjem. V isti seji je bila sklenjena redukcija upravnih svetnikov od 26 na 11 in dalje redukcija dividend od 8 na 5%. S tem je bil zaključen boj med Musolinijem in g. Toeplitzem, ki je bil doslej resnično gospodar italijanskega denarnega trga; kajti Toeplitz je prišel po tej izjemni ob vso besedo.

400 letnica gradiščanskih Hrvatov

Hrvatsko kulturno društvo je dalo poziv na vse Hrvate, ki živijo na Gradiščanskem pod Avstrijo, naj praznujejo 400-letnico prihoda svojih prednikov na zemljo, kjer sedaj prebiva hrvatski narod. Društvo bo priredilo veliko jubilejno romanje v Maria Zell, kjer se hočejo zahvaliti Bogu in Materi božji, da so ostali vsi Hrvati so danes verni sinovi katoliške matere Cerkev. Romanje bo cerkvenega značaja, fantovska, dekliska in pevška društva se ga bodo udeležila korporativno s svojimi zastavami. V jeseni pa se bodo vršile v vsaki vasi, v vsaki cerkvi in šoli in v vsakem društvu jubilejne svečanosti, ki jih je cerkev in šolska oblast že dovolila. Večje javne proslave vsled gospodarske krize ne bodo priredili.

Strojica v steklenem stolpu. V Združenih ameriških državah so zgradili nov tip letala. Pred pilotovo kabino so postavili steklen stolp za strojno puško in strelec. Steklo, s katerim je obdan stolp, je neprobojno in niti svinčenka ga ne prodre.

Duh mlade italijanske generacije

Casopis »Il Saggiatore« je razpisal anketo s temi-le vprašanji: Ali je mogoče trditi, da je nova italijanska generacija v večjem in odločilnejšem nasprotju s starejšo generacijo, kakor je to bilo v prejšnjih časih? Ali je italijanska mlada generacija duhovno tako prebujena, da lahko od nje pričakuje Italija novega poleta? Ali obstojajo znamenja, ki kažejo na popolno duhovno obnovo?

Značilni so odgovori, ki jih je priobčil rektor katoliške univerze v Milanu p. Avgustin Gemelli O. F. M. v reviji »Vita e Pensiero«. P. Gemelli meni, da se naziranje današnjega italijanskega dijaštva ne razlikuje mnogo od naziranja mladine v prejšnjih časih. Dijaki se prav tako danes vdajajo istim zmotam, borijo se z istimi strastmi in se prav tako lahko navdušujejo, kakor dijaki pred enim ali več desetletji. Pisec razlikuje tri kategorije sodobnega dijača.

V prvo spadajo tisti, ki kažejo svoje dinamizem in aktivistično bitnost. Ti so pravo vtelesenje duha današnjih dni. Značilno je zanje navdušenje za vsako vrsto sporta, drznost in živo zanimanje za vsako akcijo.

V drugo kategorijo spadajo tisti, katerih pogled je obrnjen navznoter in katerih duševno bogastvo je širši javnosti neznan. Iz te vrste prihaja elita katoliškega gibanja; aktivizem te mladine se skuša udeležiti na verskem in cerkvenem področju.

V tretjo kategorijo sodijo skeptiki, nezaupljivi in utrujeni. Število teh ni majhno. Ves

skeptizem, relativizem in agnosticizem starih generacij se je zbral v duši teh mladih ljudi. Mnogo truda bo treba, da se tip tega dijača pridobi za plodno versko in narodno obnovo. Nasprotno vzbujata prvi dve kategoriji, ki sta tudi po številu v premoči, pričakovanje velikega kulturnega in verskega vzgona.

Dunajski policijski upravnik dr. Brandl je moral odstopiti, ker ni dovolj odločno nastopil proti poslancem, ki so se sestali v parlamentu.

Velefinančnik Toeplitz likvidiran

V zadnji seji upravnega odbora te največje italijanske banke Banca Commerciale Italiana, je podal ostavko na mesto generalnega direktorja in poslovodnega upravnega svetnika znani italijanski velefinančnik, komendant Jožef Toeplitz, ki je dolgo vrsto let dajal smernice italijanskemu narodnemu gospodarstvu. Toeplitz ostane sicer še nadalje v upravnem odboru Italijanske trgovske banke, ali njegova vloga podpredsednika je jako majhna v primeri z njegovim dosedanjim poslovanjem. Zdi se, da se je izvršil nenadni Toeplitzev odstop na Musolinijev pritisk, ki ni hotel pozabiti, da je bil ravno Toeplitz oni mož, ki je jeseni 1931 s tem, da se je iznebil velikih industrijskih udeležb Italijanske trgovske banke, indirektno prisilil rimsko vladu k ustanovitvi poldržavnega zavoda »Consorzio mobiliare italiano«. Ta je moral takorekó preko noči prevzeti večino industrijskih udeležb Italijanske trgovske banke. »Banca Commerciale Italiana« se je na ta način odkrižala malone vseh industrijskih papirjev, ki so bili zanj pogubni, in jih naprtla omenjenemu poldržavnemu zavodu, ki je bil postav-

Ravnateljstvo in učiteljski zbor državnega konservatorija v Ljubljani javljata žalostno vest, da je umrl nje član

DR. JOSIP MANTUANI

ravnatelj drž. muzeja v p.

Odličnemu pedagogu in znanstveniku, ki si je pridobil za proučevanje slovenske glasbene zgodovine neveljnih zaslug, bo ohranjen časten spomin.

Na njegovi poslednji poti ga sprejmemo v ponedeljek, dne 20. marca ob 15. popoldne izpred hiše žalosti na Tyrševi cesti št. 17.

Pokojuniku slava!

V Ljubljani, dne 19. marca 1933.

Špeceritsko in kolonialno blago.
umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Pridobivajte novih naročnikov!

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozil, prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozil
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

Žalostnim srcem naznanjamo, da je danes nenadoma umrl moj ljubljani soprog, naš stric in svak, gospod

Ignacij Kovačević

brivski mojster

Pogreb se bo vršil v ponedeljek, dne 20. marca ob 4. popoldne iz hiše žalosti v Zgornji Šiški, Vodnikova cesta 215 na pokopališče k sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. marca 1933.

Žalujoča soproga in ostalo sorodstvo

Lanene tropine

in druga krmila nudi nalenej
Veletrgovina žita in moka.

A. VOLK, LJUBLJANA
Razliva cesta 24.

Zlahtno vino

lastnega pridelka prodaja
zopet 10 l in več: Sušnik,
Ljubljana, Zaloška. (I)

Prodaj najboljšo restavracijo

v središču mesta Maribora.
Vice, Gosposka 5.

KAR JE RES — JE RES!

Najlepše TISKOVINE, naj bodo že za pisarniško porabo ali pa LITOGRAFIRANE ozir. tiskane v BAKROTISKU za reklamne namene, prav tako tudi KLISEJE za naše oglase nam dobavi

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Izvršitev je prvovrstna, material brezhiben, cene so umerjene, dobava točna

Telefon 2992

Domači slovenski zavod je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah, posmrtninsko zavarovanje »Karitas«.
3. Nezgode poedincev, društev, kolektivna delavska zavarovanja. Jamstvena in vsa moderna avtomobilska zavarovanja.
4. Vlom, zvonove in steklo proti prelomu ali razbitju.

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri domači slovenski zavarovalnici

Samoumor

Klara je počasi odpirala stanovanje in stopila v temno sprejemnico. Bila je zelo slabe volje. Ali res ni nadarjena ali morda ni dosti mikavna? Nekaj že mora biti, kajti noč je igrala novo vlogo, zelo mnogo važnejšo, in — občinstvo je sicer plosalo, vendar ne tako, kot je pričakovala.

»Rezika«, je zaklicala polglasno.

Ah, ta je gotovo že zaspala. Klara si je želela človeka, kateremu bi mogla odpreti svoje bedno srce. Kuharico Reziko? No ja, če že drugega človeka ni. Da bi jo pa radi tega zdaj zbudila? Ne.

Dvajset minut pozneje je Klara ležala v postelji, a zaspati ji ni dalo. Zgledalo se je nad nehalnim občinstvom. Tako zelo se je bila potrudila in tako brezbrizno je njen napor sprejelo. Da, da! Slavna postanele je tedaj, če se poročiš z milijonarjem ali pa če napraviš samoumor. Samoumor! Zdrnila se je ob tej misli, vendar: ali ni imela dovolj vzroka? Je njeno ime bo natisnjeno v listih, ljudje bodo brali in pomnožili reči: »Kaj je; končno je bila prav čedna deklica, in tudi igrala ni slabo.« Da, da, tako bi govorili.

Do tu je bilo vse prav, le nekaj je pri tem motilo. Če si se umoril, si mrtev, popolnoma mrtev, za vedno. In morda bi bilo le škoda. Še pri zadnji skušnji ji je ravnatelj šepetal: »Zelo dobro, gospodična Klara, vi boste pa že še kaj dosegli.«

Tedaj pa bi bilo konec. Za vselej. Vendar... ali ne bi mogel človek napraviti samoumora, ne da bi mu bilo treba umreti?

Ta misel ji je bila bolj po godu. Vsako jutro ob osmi uri jo pride Rezika buditi. Če bi tako ob sedmih odprla plin...?

Z rahlo tresočimi rokami je Klara nastavila budilko za sedmo uro.

Rezek zvok budilke je iztrgal Klaro natančno ob sedmih iz težkega sna. Napoln v zavesti se je ozirala po sobi. Bilo je še mrzlo, skoraj temno. Zona ji je lezla preko hrbta. Vendar ona se je bila odločila, trdno odločila. — Počasi in oklevaje je vstajala. Mrzlo je bilo in tako neprijetno. Plinska pipa je imela videz zlobnega netopirja z velikimi ušesi in okroglim, zijajočim gobcem. Neumne misli! Kaj ima vendar plinska pipa opraviti z netopirjem.

»Ne smem biti nervozna,« je dejala premišljeno, »v eni uri bo vsega konec.« Konec?

Bojčev je strmel v pipo in tedaj — z iztegnjenim prstom —

stelo. Zdaj pa le mirno leži! Srce ji je v prsih kovalo kakor bi jih hotelo raznesti. Ali ni že bil čuti duh po plinu? Da — hm — prav gotovo! Kaj pa, če je ena ura preveč za človeka — če bi morda Rezika zaspala.

Ta misel jo je skoraj vrgla s postelje. Da bi vstala in pipo, to zlobno pipo zaprla? Ne, kajaj bi

Tedaj vprav danes zaspala, ko je vendar vselej bila tako natančna? In ena ura — — —

Se nedavno je čitala, da so nekoga še po treh urah rešili. Morda pa je bil ta v kaki večji sobi?

Vzdržati moram, vzdržati. ena četrt ure je gotovo že pretekla. Poškili je na svetlikajoče se številke budilke. Pet minut čez sedmo uro. Moj Bog, še pet in petdeset minut! Morda bo Rezika prišla bolj zgodaj; prav za prav pa je prišla vedno malo pozneje.

Nekaj je Klari zadrnilo vrat. Imela je občutek, da ne more ziniti niti besedice. Ali naj bo to že učinek plina? Bržčas je že napolnil sobo! V listu je brala, da plina ne vohaš, če si bil v prostoru že od vsega početka. Ali ne more več vstati in zapreti? Blazen strah jo je pograbil. Telo ni imelo več moči in obraz je pokopala v blazino in blazno vsrkala duh po platnu in perju. A tam je gotovo že bil plin.

Čudne podobe so vstajale pred njenimi očmi: pogrebni voz, krsta, v kateri leži, mrtva in vendar prizvesti. Podobe iz njene preteklosti, svetloba in senca. Ah, ta občutek v grlu in razbijajoče srce in plinska pipa, ki je puhala. Strup!

Obilil jo je pot, mastno in mrzlo. Soba se je vrtela. Plinska pipa je rastle in se ji bližala z začudnimi očmi — ali so bile to svetlikajoče se številke na budilki? Telo je ohromelo in njene oči so se zapile v strop.

Tedaj — vendar! — Koraki. Odleglo ji je. Prebudila se je kako iz začaranega spanca. Koraki pred vrati — tišina — in počasi so se spet oddaljevali.

V grozi je Klara skočila pokonci: »Na pomoč!«

Vrata so se odprla. Debela Rezika je pricaplajala, kakor hitro je mogla in vatopila.

»Kaj pa je vendar, gospodična? Ali ste imeli slabe sanje?«

Klara jo je gledala. Ali ni čutila, da je bila soba prepojena s plinom?

»Rezika! Ali nič ne čutiš?«

»Ne vem, kaj naj bi čutila.« Počasi je vdihavala, da bi kaj zavohala:

»Nov parfüm?«

»Za Boga, Rezika, plin, plin!«

»Ah, saj ni mogoče. Saj vendar glavno pipo v kuhinji vsak večer dobro zaprem.«

Klara jo je gledala in prasnila v smeh. Kuharica je strmel v svojo gospodarico. Nato je rekla: »Nisem vam še čestitala k vašemu velikemu uspehu snovi. Vsi časopisi poročajo o vas samo hvalo v dolgih besedah. Oprostite mi! Saj veste, kuharice smo pač radovedne in prebiramo novice prve za časnikarji samimi. Torej čestitam prav iskreno?«

»Ka—a—aj?« je vzkliznila Klara, »torej celo brez samoumora — — —«